

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 504/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Nexis Fibers a. s.**, Chemlonská 1, Humenné, IČO 36 729 680, zastúpenej SEDLÁČEK, advokátskou kanceláriou s. r. o., Karpatská 36, Stupava, IČO 51 018 128, v mene ktorej koná advokát JUDr. Matej Sedláček, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 7 Cob 32/2021 a č. k. 7 Cob 33/2021 z 29. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 7. septembra 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Cob 32/2021, 7 Cob 33/2021 z 29. júla 2021 (ďalej len „uznesenie krajského súdu II“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka (žalobkyňa) sa žalobou zo 6. júna 2019 domáhala proti spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), určenia jednotkových cien špecifikovaných energetických komodít a služieb, ako aj ich množstva, t. j. podstatných náležitostí kúpnych zmlúv, podľa ktorých by mala žalovaná (predávajúca) tieto komodity a služby dodávať sťažovateľke (kupujúcej). V právnej veci žaloby sa na Okresnom súde Humenné (ďalej len „okresný súd“) vedie konanie pod sp. zn. 7 Cb 54/2019.

3. Na základe návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia z 9. apríla 2020 podľa relevantných ustanovení § 324 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) uznesením okresného súdu č. k. 7 Cb 54/2019 zo 14. apríla 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu I“) bola medzi inými uložená žalovanej povinnosť zabezpečiť pre sťažovateľku v roku 2020 nerušenú a priebežnú dodávku tam špecifikovaných energetických komodít a služieb (napr. teplo, chlad, tlakový vzduch, dusík, voda, pozn.) v tam špecifikovaných množstvách oproti povinnosti sťažovateľky uhrádzať žalovanej za ňou dodávané energetické komodity zálohové (preddavkové) platby v sume 142 140 eur s daňou z pridanej hodnoty týždenne.

4. Žalovaná 5. mája 2020 podala proti uzneseniu okresného súdu I o nariadení neodkladného opatrenia riadne a včas odvolanie, ktorým žiadala toto uznesenie zmeniť a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť alebo toto uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

5. Medzitým však sťažovateľka (žalobkyňa) 15. júna 2020 s poukazom na uzavretie zmluvy č. 1/2020 z 23. mája 2020 medzi ňou a žalovanou, ktorej predmetom bola okrem iných dohoda o jednotkových cenách a množstve energetických komodít a služieb dodávaných sťažovateľkou žalobkyni na obdobie od 1. júna 2020 do 31. decembra 2020, úprava ich vzájomných vzťahov, pokiaľ ide o dodávky energetických komodít a služieb za obdobie od 1. januára 2020 do 31. mája 2020 a tomuto obdobiu predchádzajúce obdobia, a súčasne s poukazom aj na to, že žalovaná 23. mája 2020 priebežnú dodávku energetických komodít pre sťažovateľku opäť obnovila, podala návrh na zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného uznesením okresného súdu I.

6. A teda na základe návrhu sťažovateľky na zrušenie neodkladného opatrenia uznesením okresného súdu č. k. 7 Cb 54/2019 z 18. júna 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu II“) bolo uznesenie okresného súdu I zrušené.

7. Žalovaná však podala aj proti uzneseniu okresného súdu II včas odvolanie, ktorým žiadala toto uznesenie zmeniť a návrh sťažovateľky na zrušenie neodkladného opatrenia zamietnuť.

8. Uznesením krajského súdu č. k. 4 Cob 68/2020, 4 Cob 69/2020 z 24. septembra 2020 (ďalej len „uznesenie krajského súdu I“) bolo o odvolaniach sťažovateľky a žalovanej rozhodnuté tak, že 1. odvolanie proti uzneseniu okresného súdu II bolo odmietnuté ako podané neoprávnenou osobou a 2. odvolacie konanie proti uzneseniu okresného súdu I bolo zastavené.

9. Ústavný súd však nálezom č. k. II. ÚS 65/2021 z 23. júna 2021 medzi inými rozhodol tak, že uznesením krajského súdu I základné právo žalovanej na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

boli porušené a súčasne bolo toto uznesenie zrušené a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.

10. Následne uznesením krajského súdu II bolo rozhodnuté tak, že 1. uznesenie okresného súdu I „okrem výroku o čiastočnom zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia“ zrušuje a v rozsahu zrušenia mu vec vracia na ďalšie konanie 2. a zároveň zrušuje aj uznesenie okresného súdu II a vec mu vracia na ďalšie konanie. Uznesenie krajského súdu II bolo sťažovateľke doručené 25. augusta 2021 a tým istým dňom nadobudlo aj právoplatnosť.

11. Napokon uznesením okresného súdu č. k. 7 Cb 54/2019 z 3. decembra 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu III“) bolo konanie vo veci samej pre späťvzatie žaloby zastavené s tým, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania. Uznesenie okresného súdu III nadobudlo právoplatnosť 5. januára 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľky

12. Sťažovateľka svojou ústavnou sťažnosťou napáda uznesenie krajského súdu II v časti výroku o zrušení uznesenia okresného súdu I a vrátení veci na ďalšie konanie, pričom namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru odôvodňuje tým, že zrušením uznesenia okresného súdu I krajský súd poprel zmysel a význam § 329 ods. 2 CSP, podľa ktorého pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie, pretože pre okresný súd už nebude rozhodujúci stav veci v čase nariadenia neodkladného opatrenia, t. j. ku 14. aprílu 2020, ale stav v čase opätovného rozhodovania o návrhu sťažovateľky na nariadenie neodkladného opatrenia, t. j. stav aktuálny (pozri body 8 až 10 ústavnej sťažnosti).

13. Sťažovateľka namieta, že krajský súd uznesenie okresného súdu I zrušil bez vecného prieskumu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, ktoré malo spočívať v tom, že okresný súd nevychádzal zo zmluvy č. 1/2020.

14. V danej súvislosti sťažovateľka krajskému súdu vytýka, že okresný súd pri nariadení neodkladného opatrenia 14. apríla 2020 zo zmluvy č. 1/2020, resp. z jej obsahu vychádzať ani nemohol, pretože táto bola uzavretá až 23. mája 2020 (pozri body 41 až 46 ústavnej sťažnosti).

15. Podľa názoru sťažovateľky tým, že krajský súd pri rozhodovaní nevychádzal zo stavu v čase nariadenia neodkladného opatrenia napriek tomu, že tento stav bol pre neho záväzný, a okresnému súdu (po zrušení uznesenia okresného súdu I a vrátení veci na ďalšie konanie, pozn.) tak uložil povinnosť so zmluvou č. 1/2020 dôsledne sa oboznámiť a zistiť, či táto je sporovými stranami dodržiavaná, sťažovateľke podstatne sťažil právne postavenie pri uplatňovaní nároku na náhradu

škody na základe uznesenia okresného súdu I proti žalovanej (pozri body 47, 53, 54 ústavnej sťažnosti).

16. Okrem toho krajský súd poprel aj zmysel § 334 CSP, podľa ktorého súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené, keď uznesenie okresného súdu I zrušil v rámci odvolacieho konania na základe novej okolnosti (zmluvy č. 1/2020), ktorá nastala po uplynutí takmer šiestich týždňov odo dňa jeho vydania, resp. nariadenia neodkladného opatrenia (pozri bod 57 ústavnej sťažnosti).

17. Navyiac sa krajský súd vôbec nezaoberal argumentáciou žalovanej v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu I, ako ani argumentáciou sťažovateľky v jej vyjadrení k tomuto odvolaniu (pozri bod 61 ústavnej sťažnosti).

18. Z uvedených dôvodov sťažovateľka považuje uznesenie krajského súdu II v ústavnou sťažnosťou napadnutej časti za arbitrárne a za také, ktoré je v zjavnom rozpore s princípmi spravodlivého procesu (pozri bod 67 ústavnej sťažnosti).

19. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu II v časti výroku o zrušení uznesenia okresného súdu I a vrátení mu veci na ďalšie konanie. Uznesenie krajského súdu II v napadnutej časti žiada zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň si uplatňuje aj náhradu trov konania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

21. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľkou formulované argumenty a najmä na vzniknutý procesný stav týkajúci sa neodkladného opatrenia v základnom

(nachádzacom) konaní ústavný súd dospel k záveru, že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť ako takú, na ktorej prerokovanie nemá právomoc [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

23. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

24. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskoprávnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

25. Aj keď ústavná sťažnosť sťažovateľky smeruje proti zrušujúcemu rozhodnutiu krajského súdu, ktoré nie je konečným rozhodnutím vo veci, ústavný súd po rozhodnutí vo veci sp. zn. II. ÚS 105/09 *mutatis mutandis* zastáva názor, podľa ktorého ak jeho rozhodovacia prax v minulosti spravidla nepripúšťala preskúmanie rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorými boli zrušené v odvolacom konaní rozsudky prvostupňových súdov, s poukazom na to, že takéto rozhodnutie odvolacieho súdu nie je „konečným“ rozhodnutím vo veci a sťažovateľ má v každom prípade možnosť domáhať sa na ústavnom súde ochrany základných práv a slobôd podaním ústavnej sťažnosti proti konečnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré vzíde z konania nasledujúceho po zrušujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu, je namieste na tomto názore zotrvať, avšak v záujme poskytnutia účinnej ochrany základným právam účastníkov civilného sporového konania nie bezvýhradne (m. m. III. ÚS 686/2017).

26. Sťažovateľka sa v tu preskúmanej veci svojou ústavnou sťažnosťou domáha ústavnoprávneho prieskumu a súčasne kasácie kasačného rozhodnutia (uznesenia krajského súdu II) „iba“ vo veci (zrušeného) neodkladného opatrenia. V danej súvislosti ústavný súd tiež zdôrazňuje, že sťažovateľka (žalobkyňa) v aktuálnom čase na nariadení neodkladného opatrenia záujem nemá.

Totíž, ako už bolo uvedené, sťažovateľka 15. júna 2020 podala návrh na zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného uznesením okresného súdu I (pozri bod 5 odôvodnenia tohto uznesenia). Nehovoriac o tom, že uznesením okresného súdu III bolo pre späťvzatie žaloby konanie vo veci samej zastavené. Sťažovateľka svojou ústavnou sťažnosťou sekundárne sleduje docielenie toho, aby uznesenie okresného súdu I bolo v rámci základného (nachádzacieho) konania podrobené odvolaciemu vecnému prieskumu, t. j. prieskumu *ex post* toho, či v čase jeho vydania 14. apríla 2020 boli všetky zákonom stanovené podmienky pre nariadenie nedokladného opatrenia splnené. Vzhľadom na to, že podanie ústavnej sťažnosti v záujme zachovania princípu právnej istoty nemá vo vzťahu k ňou napádanému rozhodnutiu odkladný (suspenzívny) účinok a je tak reálna hrozba, že označené všeobecné súdy v prebiehajúcom základnom (nachádzacom) konaní vo veci neodkladného opatrenia rozhodnú ešte počas konania o tejto ústavnej sťažnosti, podľa názoru ústavného súdu (neskoršie) meritórne rozhodnutie ústavného súdu o prípadnom vyslovení porušenia základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces uznesením krajského súdu II by sa mohlo minúť účinkom a v konečnom dôsledku zo strany sťažovateľky by zrejme viedlo iba k podaniu ďalšej ústavnej sťažnosti.

27. Inými slovami, prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – okresný súd, prípadne opäť aj krajský súd a ústavný súd (porov. *mutatis mutandis* II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len ťažko odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť právneho štátu.

28. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako takú, na ktorej prerokovanie nemá právomoc podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

29. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2021

Peter Molnár
predseda senátu